

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO – 4101-14-01/2013

P/13/124

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

<i>Numer i tytuł kontroli</i>	P/13/124 – wykorzystanie środków na realizację projektów finansowanych w ramach Instrumentu finansowego LIFE+
<i>Jednostka przeprowadzająca kontrolę</i>	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
<i>Kontroler</i>	Marianna Rejnus - Sałek, gł. specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr 86022 z dnia 15 lipca 2013 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2).
<i>Jednostka kontrolowana</i>	Instytut Ogrodnictwa w Skierniewicach, ul. Konstytucji 3 Maja 1/3, 96-100 Skierniewice, REGON- 101023342, zwanym dalej „Instytutem”.
<i>Kierownik jednostki kontrolowanej</i>	Prof. dr hab. Franciszek Adamicki – dyrektor Instytutu Ogrodnictwa. (dowód: akta kontroli str. 3-8)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie¹ działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Pozytywną ocenę uzasadnia w szczególności:

- wykorzystanie środków finansowych otrzymanych z Komisji Europejskiej i Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, zwanym dalej „Funduszem”, zgodnie z przeznaczeniem
- prawidłowy wybór wykonawców w zakresie organizacji szkoleń i zakupu odczynników;
- wykazywanie w sprawozdaniach przedkładanych do KE danych zgodnych z ewidencją księgową;
- prowadzenie wyodrębnionej ewidencji wydatków sfinansowanych środkami z LIFE + i Funduszu;
- oznakowanie logo LIFE+ dokumentów związanych z projektem oraz miejsc lokalizacji projektu.

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Prawidłowość i efektywność wykorzystania przez Beneficjenta Koordynującego środków na realizację projektów z programu LIFE+

1.1. Przygotowanie Instytutu do uczestnictwa w programie LIFE+.

Opis stanu faktycznego

Instytut, jako beneficjent koordynujący występował o dofinansowanie jednego projektu współfinansowanego z instrumentu finansowego LIFE +, tj. w 2010 r. projektu pt. „Nowe środki ulepszania gleby do redukcji zanieczyszczeń i rewitalizacji ekosystemu glebowego BIOREWIT”, zwanego dalej „Projektem” lub „Projekt BIOREWIT”. Wartość realizowanego Projektu wynosiła 1.863.195 euro, w tym koszty kwalifikowane 1.853.195 euro. Ponadto, Instytut w latach 2010 – 2013 brał udział w dwóch projektach współfinansowanych z instrumentu finansowego LIFE+, jako partner, w których beneficjentami koordynującymi byli:

- AGROINOWA Włochy – projekt „Zrównoważone stosowanie fumigantów w ochronie upraw ogrodniczych Sustuse” realizowany w latach 2010- 2012. Wartość całego projektu wynosiła 2.628.256 euro, w tym dofinansowanie ze środków LIFE+ wynosiło 1.174.653 euro (50 % kosztów kwalifikowanych), z tego wartość projektu realizowana przez Instytut – odpowiednio: 321.932 euro i 152.841 euro;
- AESA (Agriconsulting Europe S.A.) Belgia (realizowany przez konsorcjum, w skład którego wchodził partnerzy z Polski, Francji, Włoch i Litwy) – projekt: „Lepsze szkolenie dla bezpieczniejszej żywności (Better Training for Safer Food). Okres realizacji projektu w latach 2013 - 2014. Projekt o całkowitej wartości 995.945 euro w 100% finansowych z LIFE +, w tym wartość projektu realizowana przez Instytut wynosiła 98.101 euro.

(dowód: akta kontroli str. 9- 10).

Instytut o programie LIFE + uzyskał informację podczas poszukiwania źródła sfinansowania badań. W dwóch pozostałych przypadkach został zaproszony do udziału w projektach przez partnera włoskiego AGROINOWA. Pracownicy Instytutu uczestniczyli w szkoleniach z zakresu programu LIFE+ organizowanych przez Fundusz, tj. w organizowanych dniach informacyjnych LIFE+ oraz w warsztatach z zakresu rozliczania umów o dofinansowanie. Instytut ocenia, iż dostępność i zakres informacji prezentowanych na szkoleniach była na wysokim poziomie oraz bardzo wysoko ocenia pomoc Funduszu w zakresie przygotowania projektu i sposobu aplikacji. Pracownicy Funduszu udzielali bardzo cennych informacji związanych z przygotowaniem wniosku oraz jego ewaluacji przez Komisję Europejską (KE).

(dowód: akta kontroli str. 9-17, 59-61)

Instytut realizował Projekt BIOREWIT z współbeneficjentem: Instytutem Technologii Eksploatacji Państwowy Instytut Badawczy w Radomiu, który ma w swojej strukturze organizacyjnej zamiejscowy Zakład Technik Włókienniczych w Łodzi (ITeE-PIB). Wartość Projektu ogółem wynosiła 1.863.195 euro z tego środki pozostawione do dyspozycji podmiotom realizującym przedstawiały się następująco:

- dofinansowanie z UE - 463.299 euro dla Instytutu i 463.298 euro dla współbeneficjenta;
- dofinansowanie z Funduszu – odpowiednio: 416.968 i 416.969 euro;
- środki własne – odpowiednio 51.331 i 51.330 euro.

Realizacja Projektu obejmowała okres od 1 stycznia 2012 r. do 31 grudnia 2014 r. Instytut złożył 16 sierpnia 2010 r. wniosek (złożony przez były Instytut Warzywnictwa, który z dniem 1 stycznia 2011 r. został połączony z Instytutem

Sadownictwa i Kwaciarnictwa i utworzony został Instytut Ogrodnictwa) do Funduszu o dofinansowanie Projektu. Wniosek podlegał aktualizacji na prośbę UE, uwagi KE dotyczyły m.in. okresu trwania Projektu; sposobu w jaki Projekt przyczyni się do wdrażania, aktualizacji oraz rozwoju wspólnotowej polityki ochrony środowiska i prawodawstwa, w tym integrację środowiska do innych polityk; rodzaju zachęt finansowych plantatorów ogrodniczych do intensyfikacji produkcji rolnej w Polsce; potwierdzenia, że działania przewidziane w Projekcie nie są badaniami naukowymi, w tym do tworzenia publikacji; przedstawienia listów intencyjnych interesariuszy już zainteresowanych wzięciem udziału w Projekcie; wyjaśnień niektórych kosztów realizacji Projektu; wskazania beneficjentów odpowiedzialnych za realizację poszczególnych działań. Z wyjaśnień prof. Stanisława Kaniszewskiego - koordynatora Projektu wynikało, że odpowiedź na uwagi KE została przekazana w wymaganym terminie (07.03.2011 r.) drogą elektroniczną, ale nie zachował się dokument potwierdzający jej wysłanie. Komisja Europejska pismem z 1 sierpnia 2011 r. zatwierdziła wniosek do dofinansowania. Umowa z KE o przyznanie dotacji została podpisana 6 grudnia 2011 r., tj. w ciągu 127 dni od przesłania informacji o zatwierdzenie wniosku o dofinansowanie.

(dowód: akta kontroli str. 18-22, 59-86, 286-298)

Fundusz pismem z 15 września 2010 r. przekazał uwagi do złożonego wniosku i wyznaczył termin jego uzupełnienia do dnia 24 września 2010 r. Uwagi Funduszu dotyczyły m.in.: braku podpisu Dyrektora i pieczęci na niektórych formularzach; podania nieprawidłowych kwot; opisanie każdego z działań zgodnie z przedstawionym schematem; zaplanowania audytu zewnętrznego na zakończenie Projektu; sposobu mierzenia postępu działań w czasie ich trwania.

Odpowiedzi na uwagi Funduszu wraz z aktualizowaną wersją wniosku na płycie CD/RW zostały złożone bezpośrednio w Funduszu w wymaganym terminie.

Fundusz pismem z 1 czerwca 2011 r. poinformował Dyrektora Instytutu, że Zarząd Funduszu podjął uchwałę o przyznaniu dofinansowania. Rada Nadzorcza Funduszu w dniu 28 czerwca 2011 r. podjęła uchwałę w sprawie zatwierdzenia wniosku o udzielenie dofinansowania Projektu BIOREWIT do kwoty 3.344.087 zł, co stanowi równowartość 833.937 euro (45% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia). Instytut 11 sierpnia 2011 r. podpisał umowę z Funduszem o dofinansowanie w formie dotacji w ramach instrumentu finansowego LIFE+.

(akta kontroli str. 83-114)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

1.2. Wykonanie zwartych umów na realizację projektów LIFE+, tj. umów zwartych z Komisją Europejską i Funduszem (w zakresie dofinansowania)

Opis stanu
faktycznego

Struktura finansowania Projektu BIOREWIT (wartość całego Projektu 1.863.195 euro) przedstawiała się następująco: 926.597 euro – kwota dofinansowania ze środków LIFE+; 833.937 euro z Funduszu i 102.661 euro – kwota wkładu własnego. Ze środków LIFE + zaplanowano sfinansowanie wydatków na: wynagrodzenia, koszty podróży i utrzymania, wsparcie zewnętrzne (m.in. na audyt zewnętrzny, koszty organizacji spotkań koordynacyjnych, promocję wyników Projektu, zorganizowanie

wykładów, seminariów, projekt, produkcja i obsługa strony internetowej oraz ocenę jakości warzyw wyprodukowanych z zastosowaniem ekoaktywatorów glebowych), zakup materiałów zużywalnych (m.in. odczynników chemicznych, surowców włóknistych i roślinnych do wytworzenia ekoaktywatorów glebowych) i koszty ogólne. Środki finansowe z Funduszu (833.937 euro, co stanowiło równowartość 3.344.087 zł według kursu wskazanego w art. 29 Postanowień Wspólnych) planowano przeznaczyć na realizację inwestycji i zakupów inwestycyjnych (zakup komputerów z wyposażeniem 40 100 zł) oraz na realizację zadań bieżących (3 3030 987 zł), w tym na prototypy (2.666.650 zł). Ze środków własnych planowano sfinansować wydatki na wynagrodzenia (częściowo) i połowę kosztów wyposażenia (zakup komputerów z wyposażeniem).

(dowód: akta kontroli str. 10, 21-22, 110-111, 115-117, 257-260)

Instytut realizował akcje dotyczące: agrotechnicznej weryfikacji ekoaktywatorów glebowych (A.3), monitoring ilościowy i jakościowy wód drenarskich (A4). Natomiast współbeneficjent akcją dotyczącą budowy prototypowych instalacji i urządzeń (A.2). Działania realizowane przez obydwu beneficjentów to: zarządzanie projektem (A1), identyfikacja i integracja interesariuszy (A.5) oraz upowszechnianie i komunikacja (A.6).

Działanie A2 (Budowa prototypowych instalacji i urządzeń do wytwarzania innowacyjnych ekoaktywatorów glebowych) zrealizowano z kwartalnym opóźnieniem w stosunku do planu. Na przedłużony termin wykonania działania wpływ miało wyłonienie dopiero w trzecim przetargu (poprzednie dwa zostały unieważnione z powodu braku ofert) wykonawcy zadania. To spowodowało przesunięcie realizacji poddziałań w zaplanowanych wcześniej terminach (do 31 grudnia 2012 r.), co zostało zaakceptowane przez Generalnego Dyrektora KE (pismem z 24 września 2012 r.) - przedłużenie terminu do 31 marca 2013 r.

Instytut terminowo realizował tzw. „kamienie milowe” (bez A2 - współbeneficjent) zaplanowane do wykonania do 30 czerwca 2013 r. (siedem) z wyjątkiem A5 (Powołanie platformy interesariuszy na rzecz aplikacji ekoaktywatorów glebowych) – planowany termin wykonania działania do 30.06.2013 r. Instytut w raporcie (z 28 czerwca 2013 r.) do KE podał, że przewiduje przedłużenie realizacji tego działania w zakresie dotyczącym ustalenia liczby interesariuszy, co związane jest z wydłużonym, harmonogramem prowadzenia szkoleń, które zostaną zakończone dopiero w drugim kwartale 2014 r. Instytut jest w trakcie przygotowywania zmian w harmonogramie (przesłano 13 września 2013 r. do opinii).

(dowód: akta kontroli str. 20-25, 31, 56, 115-141, 187-192, 299)

Instytut nie wykorzystywał środków finansowych, zgodnie z harmonogramem rzeczowo - finansowym stanowiącym załącznik do umowy o dofinansowanie w formie dotacji podpisanej z Funduszem. I tak dla przykładu:

- w I kwartale 2012 r. zaplanowano wydatkowanie środków z dotacji w wysokości 639.674 zł, w tym na koszty inwestycyjne przewidziano kwotę 40.100 zł (zakup środków trwałych – wyposażenia, tj. 2 komputerów stacjonarnych z wyposażeniem - drukarką i oprogramowaniem; komputera przenośnego z drukarką i oprogramowaniem oraz komputera przenośnego i projektora multimedialnego) – wydatkowano „0”;
- w II kwartale 2012 r. zaplanowano wydatkowanie na zadania bieżące kwoty w wysokości 599.574 zł – wydatkowano „0”;
- w IV kwartale 2012 r. zaplanowano wydatkowanie kwoty 1.191.151 zł (koszty bieżące) – wydatkowano 41.259,36 zł.

Instytut przed zakończeniem I, II i IV kwartału 2012 r. występował do Funduszu o przesunięcie środków w harmonogramie np. z I kwartału 2012 r. na III kwartał

2012 r., z IV kwartału 2012 r. na IV kwartał 2013 r. O przesunięciu środków z III kwartału 2012 r. na I i III kwartał 2013 r. wystąpił pismem z 16 listopada 2012 r. Pismami z dnia 27.05.2013 r. i 08.08.2013 r. wystąpił o przesunięcie środków odpowiednio:

- z I kwartału 2013 r. (w wysokości 117.221,40 zł, w tym 28.441,50 zł koszty inwestycyjne) na III kwartał 2013 r.;
- z II kwartału 2013 r. na IV kwartał 2013 r. (w wysokości 338.438,34 zł).

Instytut występował o przesunięcie środków po zaakceptowaniu przez Fundusz złożonego za dany kwartał rozliczenia i przekazania środków na konto Instytutu, np. środki wynikające z rozliczenia za okres do 31.08.2012 r. wpłynęły na konto Instytutu 09.11.2012r., a za okres do 28.02.2013 r. wpłynęły na konto Instytutu 22.05.2013 r. Fakt niezgodnego z harmonogramem wykorzystania środków, Instytut uzasadniał przedłużającymi się postępowaniami przetargowymi. Jednocześnie podkreślał, że trudności te nie wpłyną na osiągnięcie zakładanych celów Projektu. Fundusz każdorazowo wyrażał zgodę na przesunięcia środków.

Stosownie do postanowień § 4 ust. 5 i 6 umowy zawartej z Funduszem, środki z dotacji przekazywane były przez Fundusz po przedłożeniu przez Instytut dokumentów rozliczeniowych i po zaakceptowaniu przez Fundusz prawidłowości przedłożonych dokumentów rozliczeniowych.

(dowód: akta kontroli str. 91-112, 115-117, 152-163, 165, 217-22)

Instytut otrzymał z KE 13 grudnia 2011 r. (tj. w ciągu 7 dni od podpisania umowy), pierwszą płatność zaliczkową w wysokości 1.649.565,04 zł (370.638,8 euro). Instytut przewiduje, że próg 150% płatności osiągnie pod koniec 2013 r., tj. w terminie sporządzenia raportu okresowego z wnioskiem o dokonanie płatności (do 31 grudnia 2013), określonym w warunkach umowy.

Do końca czerwca 2013 r. otrzymał refundację z Funduszu z tytułu poniesionych wydatków w wysokości 1.253.221,62 zł (łącznie ze współbeneficjentem).

Na dzień 31 maja 2013 r. (wg danych zawartych w raporcie do UE) wydatkowano łącznie ze współbeneficjentem kwotę 557 968 euro, tj. 30% całkowitego kosztu projektu.

Na dzień 30 czerwca 2013 r. wydatkowano łącznie 581.841,23 euro, co stanowi 2.469.372 zł z tego:

- 1.132.546 zł ze środków LIFE +, w tym Instytut - 526 684 zł;
- 1.336.826 zł ze środków Funduszu, w tym Instytut (wg ewidencji księgowej) - 108.240 zł.

W ww. okresie Instytut na realizację Projektu nie wnosił wkładu własnego.

Dokumenty związane z realizacją Projektu, jak również miejsce lokalizacji Projektu zostały opatrzone logo: LIFE, Funduszu i BIOREWIT. Logo LIFE i Funduszu zamieszczono również na komputerze i drukarce zakupionych ze środków LIFE i Funduszu.

(dowód: akta kontroli str. 18-19, 57, 115-119, 137-138, 150-151, 164-166, 200-221, 259)

Instytut realizował Projekt zgodnie z warunkami umowy o dofinansowanie podpisanej z Funduszem. I tak m.in.:

- przekazał dokumenty (weksel „in blanco” wraz z deklaracją wekslową), jako zabezpieczenie ewentualnego zwrotu dotacji wraz z należnymi odsetkami (zaakceptowane przez Fundusz) przed terminem przekazania pierwszej transzy dotacji;
- sporządzał rozliczenia częściowego dofinansowania na formularzach stanowiących załącznik do umowy. Do rozliczeń tych załączał kserokopie faktur

- i innych dowodów księgowych potwierdzających poniesione koszty, opisanych według wymogów Funduszu;
- równocześnie z dokumentami rozliczeniowymi przekazywał sprawozdania ze stanu realizacji przedsięwzięcia;
  - w celu osiągnięcia efektu rzeczowego przedsięwzięcia podjął m.in. następujące działania:
    - a) założył doświadczenia agrotechniczne w szklarni (pomidor) z zastosowaniem biodegradowalnych podłoży do upraw bezglebowych (wyprodukowane na zbudowanych urządzeniach prototypowych) oraz w polu z zastosowaniem ekoaktywatorów glebowych i biodegradowalnych włókien w uprawie: cebuli, selera i kapusty;
    - b) przeprowadził postępowanie przetargowe dla wyłonienia wykonawcy organizacji 18 szkoleń dla producentów warzyw, instruktorów, studentów i pracowników samorządowych. Do końca czerwca 2013 r. przeprowadzono 6 szkoleń;
    - c) opracował harmonogram szkoleń i materiały szkoleniowe;
    - d) zlecił SGGW opracowanie pracy badawczej dotyczącej oceny jakości żywności wyprodukowanej z zastosowaniem ekoaktywatorów glebowych (opracowano w listopadzie 2012 r.);
    - e) przeprowadził postępowanie na zakup odczynników chemicznych do realizacji projektu;
    - f) założył stronę internetową – www.biorewit.inhort.pl, w której zamieszczono m.in. uzyskane wyniki z założonych doświadczeń w 2012 r.

Współbeneficjent wykonał 7 szt. urządzeń prototypowych, tj. rozwłókniacz do rozwinięcia powierzchni naturalnych odpadowych surowców włóknistych (NOSW); impregnator obrotowy do impregnacji NOSW odciekami wód drenarskich; impregnator do impregnacji i estryfikacji NOSW nisko stężonym kwasem azotowym; modernizację linii technologicznej do wytwarzania ekoaktywatorów płaskich w postaci biowłókien; agregat do wytwarzania ekoaktywatorów granulowanych; agregat do wytwarzania podłoży bezglebowych oraz rozdrabniacz do recyklingu poużytkowych podłoży bezglebowych;

(dowód: akta kontroli str. 91-111, 115-117, 120-138, 150 -151, 167-186, 257-260)

Instytut nie wprowadzał zmian w Projekcie, ale obecnie trwają prace nad ich wprowadzeniem. Koordynator Projektu 13 września 2013 r. przesłał do Funduszu oraz do osoby monitorującej Projekt ze strony KE, plik dokumentów związanych ze zmianą statusu wykonawców oraz zmian w harmonogramie realizacji Projektu z prośbą o ewentualne uwagi. Zaproponowane zmiany w harmonogramie finansowym (wprowadzone korekty nie spowodowały zmiany wartości Projektu) dotyczyły m.in.:

- przeniesienia części kosztów z pozycji External assistance oraz prototypy do pozycji kosztów personalnych, tj. zwiększenie kosztów osobowych (z 407.808 do 686.292 euro). Związane to było m.in.:
  - a) ze zwiększeniem zatrudnienia na skutek wykonania niektórych prototypów maszyn i urządzeń eksperymentalnych we własnym zakresie, co zapewniło należyłą ich jakość i obniżyło koszty kooperacji z innymi podmiotami;
  - b) z wysoką pracochłonnością doświadczeń agrotechnicznych.
- zwiększenia kosztów na podróże (z 47.150 do 67.500 euro) w związku ze zwiększonym zakresem prezentacji wyników Projektu i ilości akcji upowszechnieniowej poprzez szkolenia, uczestnictwo w konferencjach, jak również wzrost cen paliw;
- zmniejszenia kosztów w pozycji „prototypy” (z 665.000 do 450.000 euro) – wykonanie niektórych maszyn i urządzeń we własnym zakresie i zaangażowanie

własnej bazy technicznej współbeneficjenta. Ponadto, ceny odpadowych surowców włóknistych okazały się niższe niż zakładano, zweryfikowano ilość potrzebnego surowca na wytworzenie biodegradowalnych podłoży do upraw bezglebowych i ekoaktywatorów glebowych, urealniono ceny wytypowanych i sprawdzonych surowców do procesu produkcji;

- utworzenia nowej kategorii kosztów – „other costs” w wysokości 131.500 euro, do której przeniesiono część nakładów z pozycji external assistance, gdyż w pozycji tej zaplanowano drobne usługi, które nie mieściły się w tej kategorii kosztów.

Zaproponowane zmiany w harmonogramie realizacji zadań wykonywane przez Instytut, dotyczyły m.in. przesunięcia terminu powołania platformy interesariuszy (z 30 czerwca 2013 r. do 30 czerwca 2014 r.) oraz terminu zakończenia akcji 5 (Identyfikacja i integracja interesariuszy) – z końca III kwartału 2013 r. na koniec II kwartału 2014 r., tj. po zakończeniu wszystkich szkoleń.

(dowód: akta kontroli str. 20-24, 56, 58, 115-117, 187-192,299)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W harmonogramie rzeczowo – finansowym do umowy o dofinansowanie podpisanej z Funduszem oraz we wniosku do KE, zaplanowano zatrudnienie w wysokości 7,5 etatu, w tym 6 etatów wg umów na czas określony i 1,5 etatu – umowy o pracę na czas nieokreślony. Instytut w raporcie z 31.08.2012 r. przekazanym do KE podał m.in., że wykonanie zaplanowanych w projekcie prototypów wiąże się z zaangażowaniem większej liczby osób. Instytut do realizacji Projektu zatrudnił dwie osoby na czas określony w wymiarze po ½ etatu każdy, tj. jeden pełny etat. Poza tym w zakresach obowiązków, 14 pracownikom Instytutu (w ramach obowiązującego ich czasu pracy), przypisano zadania bezpośrednio związane z realizacją Projektu. W związku ze zwiększonym zakresem obowiązków, w aneksach do umów o pracę wpisano kwotę dodatkowego lub zwiększonego wynagrodzenia bez podania wymiaru etatu czy ilości godzin pracy przy Projekcie. Wysokość wynagrodzeń, stosownie do art. 25.2 Postanowień wspólnych, naliczano i ewidencjonowano na podstawie kart ewidencji czasu pracy poszczególnych pracowników.

Koordynator Projektu m.in. w związku z rekomendacją UE przystąpił do dokonania zmian w projekcie, przesyłając 13 września 2013 r. e-mail (do Funduszu i przedstawiciela zespołu monitorującego Projekt z ramienia KE), w którym m.in. podał formy zatrudnienia pracowników, tj. umowy na czas określony lub nieokreślony bez wskazania liczby etatów lub ich części oraz umowę cywilnoprawną.

Koordynator Projektu wyjaśnił, że system komputerowy, w którym wypełniany był wniosek wymagał wypełnienia w rubrykach ilości etatów i form zatrudnienia, gdyż w ten sposób wyliczał koszty personelu.

Najwyższa Izba Kontroli, nie kwestionując wyjaśnień koordynatora Projektu, zauważa jednak, że Instytut powierzył swoim pracownikom, realizację zadań związanych z Projektem w ramach umów o pracę bez wskazania części etatów lub godzin odpowiadających tej części.

(dowód: akta kontroli str. 91, 110-111, 118 -124, 183-199, 223-226, 299)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

1.3. Prowadzenie ewidencji finansowo-księgowej, sprawozdawczość oraz rozliczenie środków.

Opis stanu faktycznego

Instytut prowadził wyodrębnioną ewidencję wydatków dokonywanych ze środków z LIFE+ oraz osobną z Funduszu. Posiada wyodrębniony rachunek bankowy środków otrzymanych z UE. Środki z Funduszu wpływały na konto bankowe Instytutu, jako refundacja poniesionych kosztów - nie ma wyodrębnionego rachunku bankowego. Instytut przedstawił kontrolerowi dokument dotyczący wpływu środków z Funduszu do końca czerwca 2013 r. (1.253.221,62 zł)

Prawidłowość prowadzenia ewidencji księgowej sprawdzono na podstawie 30 dowodów księgowych (5 dowodów o największej wartości dokumentujących 21,5% wydatków – 129 609,11 zł oraz 25 dowodów wybranych metodą doboru losowego z interwałem dokumentujących 12,3% poniesionych wydatków) dotyczących wydatków w łącznej wysokości 204 105,12 zł, tj. 33,8% łącznej kwoty zaewidencjonowanych wydatków w Instytucie (603 133,04 zł) pomniejszonych o naliczone koszty pośrednie i noty wystawione przez współbeneficjenta za prototypy, tj. za wydatki sprawozdane przez współbeneficjenta do Funduszu (refundacja środków z Funduszu wpłynęła na konto Instytutu). Badanie 30 dowodów księgowych wykazało: poprawność dowodów od strony formalnej, kompletność i poprawność w zakresie kontroli bieżącej i dekretacji, kompletność i poprawność formalną zapisów dowodów w księgach rachunkowych oraz prawidłowość ujęcia tych dowodów w księgach rachunkowych Instytutu.

(dowód: akta kontroli str. 164-165, 200-236)

Dyrektor Instytutu w polityce rachunkowości ustalił m.in. zakładowy plan kont. W planie tym na 2012 r. wykazał konto syntetyczne 506 – „Projekty z Unii Europejskiej (wg analityki konto 506/013/01 – LIFE –UE-S. Kaniszewski (BIOREWIT)”. Na 2013 r. – konto syntetyczne 533 – „Inne Projekty Badawcze Międzynarodowe (analityka konto 533/000003/01- BIOREWIT LIFE 10 ENV/PL-S. Kaniszewski”).

W zakresie ewidencji dofinansowania z Funduszu wskazał na 2012 r. konto 505- „Dofinansowanie projektów – MniSzW” (konto analityczne 505/103/01 – „Dofinansowanie projektów – MniSzW/LIFE- NFOŚ- śr. krajowe- S. Kaniszewski (BIOREWIT)” i na 2013 r. konto 528 – „NFOŚ- dofinansowanie do projektów z UE (analityka konto 528/000001/15/NFOŚ- Dofinansowanie do projektów z UE/LIFE- biorewit- śr. krajowe – S. Kaniszewski”)). Ponadto, na lata 2012-2013 wyodrębnił konto 133 – „Rachunki bankowe środków wyodrębnionych (do projektów)” – analityka 133/19 – „Rachunki bankowe Do projektów PeKaO Sk-ce LIFE. Dofinansowanie projektów –MniSzW”.

Na podstawie wybranych do kontroli 30 dowodów księgowych dokumentujących poniesione wydatki ustalono, że Instytut w księgach rachunkowych wyodrębnił środki otrzymane i wydatkowane z UE oraz poniesione wydatki refundowane ze środków otrzymanych z Funduszu. Do dnia 30 czerwca 2013 r. Instytut nie wnosił wkładu własnego na realizację Projektu. Ewidencję prowadzono zgodnie z przepisami ustawy z 29 września 1994 r. o rachunkowości².

Badane wydatki spełniały wymóg kwalifikowalności i dotyczyły: wynagrodzeń, podróży służbowych, wykonania pracy naukowo – badawczej, usług cateringowych podczas szkoleń, organizacji szkoleń, zakupu odczynników chemicznych, zakupu materiałów (np. papiernicze i kwiaty do obsługi konferencji, elementu systemu kropłowego, preparaty do zwalczania szkodników i zapyłania pomidorów), usług

² Dz. U z 2013 roku, poz. 330 ze zm.

obcych (oprogramowanie systemu komputerowego dla projektu BIOREWIT, wydruki solwentowe).

(dowód: akta kontroli str. 200-236)

Prawidłowość zlecenia i wykonania zadań sprawdzono na podstawie dwóch postępowań o udzielenie zamówień publicznych spośród wybranych do kontroli wydatków. Wybrane do kontroli zamówienia dotyczyły:

- organizacji 18 szkoleń dla rolników w ramach Projektu BIOREWIT. Wartość przedmiotu umowy brutto wynosiła 127 732,56 zł (do 01.07.13 r. wydatkowano kwotę 43 239,66 zł);
- sukcesywnych dostaw odczynników chemicznych do realizacji omawianego Projektu. Wartość przedmiotu umów wynosiła 15.935,34 zł (wydatkowano kwotę 15 868,90 zł).

Ww. zamówienia przeprowadzono w trybie przetargu nieograniczonego z zachowaniem przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych³ (Pzp).

Ponadto, dla przykładu, wyboru wykonawcy pracy naukowo – badawczej (wydatek kwalifikowany w kwocie 44.715,45 zł) dokonano na podstawie art. 4 pkt. 3 e Pzp – po przesłaniu zapytań ofertowych do 3 podmiotów, wybierając najtańszą ofertę (brutto 55.000 zł, oferta z najwyższą ceną – 150 tys. zł)

Instytut z Funduszu otrzymywał środki jako refundację poniesionych kosztów, po złożeniu i zatwierdzeniu przez Fundusz rozliczenia dofinansowania w formie dotacji. Kwota przypisanych odsetek od płatności zaliczkowej otrzymanej z KE na dzień 30 czerwca 2013r. wynosiła 25.596,29 zł. Stosownie do art. 24.7 Postanowień wspólnych – beneficjent koordynujący informuje - podczas składania wniosku o płatność pozostałej kwoty dotacji – o sumie odsetek wytworzonych przez kwotę płatności zaliczkowej, jaką otrzymał od Komisji. Planowany termin złożenia raportu końcowego z wnioskiem o płatność końcową – 31.03.2015 r.

(dowód: akta kontroli str. 57, 91-109, 205-242, 271-285)

W dwóch rozliczeniach finansowych złożonych do Funduszu za okres od 01.09.2012 r. do 30.11.2012 r. oraz za okres od 01.12.2012 r. do 28.02.2013 r., nie wykazano wydatków z tytułu wynagrodzeń w łącznej kwocie 83.604,20 zł. Koszty te zostały ujęte w księgach rachunkowych, jako koszty Projektu rozliczane ze środków Funduszu. Pozostałe dane (dotyczące Instytutu) w rozliczeniach finansowych przekazywanych do Funduszu były zgodne z ewidencją księgową.

Dyrektor Instytutu potwierdził, że koszty wynagrodzeń zostały ujęte w księgach rachunkowych Instytutu, zgodnie z przedstawionymi kartami pracy pracowników biorących udział w Projekcie. Ponadto, wyjaśnił, że: „Koszty te, nie zostały jeszcze sprawozdane do NFOŚiGW z powodu niewłaściwego zapisu w harmonogramie rzeczowo – finansowym, który określa formę zatrudnienia i ilość etatów. Ten zapis jest niemożliwy do realizacji i powinien ulec zmianie. Do końca roku 2013 planowane jest złożenie prośby o zmiany w harmonogramie rzeczowo – finansowym do Komisji Europejskiej, które będą obejmowały również zmianę tych zapisów. Po uzyskaniu pozytywnej odpowiedzi z KE będziemy mogli wnioskować o zamiany w harmonogramie rzeczowo – finansowym do NFOŚiGW, które obejmować będą również zmianę tych zapisów”.

(dowód: akta kontroli str. 200-203, 217-220, 243-255, 267-270)

Instytut do UE przekazał 2 raporty (raport początkowy z 31 sierpnia 2012 r. i raport postępu z dnia 28 czerwca 2013 r.), w terminach określonych w umowie (odpowiednio do 30 września 2012 r. i 30 czerwca 2013 r.). W zakresie finansowym przedstawiono w tych raportach sumaryczne kwoty wydatkowane w euro na

³ Dz. U. z 2013 r. poz. 907 ze zm.

poszczególne działania oraz rodzaje kosztów (np. z tytułu wynagrodzeń, podróży służbowych, prototypy) bez zestawienia poszczególnych wydatków. Zestawienia wydatków i dochodów (art. 29.1 Postanowień wspólnych) składane są wraz ze śródkresowymi (31.12.2013 r.) i końcowymi sprawozdaniami (31.03.2015 r.). Dane finansowe (dotyczące tylko Instytutu) wykazane w raportach do UE wynikały z ewidencji księgowej.

(dowód: akta kontroli str. 31, 57, 120-138, 193-199, 200-216)

Komisja Europejska pozytywnie oceniała jakość przedstawionych raportów, a po otrzymaniu drugiego raportu zwróciła uwagę, iż zaczęto wdrażać planowane zadania, osiągnięto wszystkie kroki milowe i zakończono konstrukcje prototypów (A2.1- A2.7) i pierwszych ekoaktywatorów (A2.8).

W odpowiedzi na raport początkowy (z 31 sierpnia 2012 r.) podała m.in., że niektóre sekcje podano zbyt ogólnikowo i zwróciła się z prośbą o podanie tych danych w następnym raporcie. Uwagi KE dotyczyły:

- nie podano: ile zamontowano piezometrów, lizymetrów i tensometrów – uzupełniono w kolejnym raporcie;
- w jaki sposób będzie organizowana platforma w celu przekazywania wiedzy i wyników projektu dla bezpośrednich odbiorców i kto w niej będzie uczestniczył. W następnym raporcie podano m.in., że przewiduje się przedłużenie realizacji tego działania w zakresie dotyczącym ustalenia liczby interesariuszy, co związane jest z wydłużonym harmonogramem prowadzenia szkoleń, które zostaną zakończone dopiero w drugim kwartale 2014 r.
- wskazano liczbę zatrudnionego personelu w liczbie większej niż planowano – proszę przekazać ich liczbę, długość okresu ich zatrudnienia – ta informacja winna być aneksowana. Koordynator projektu przekazał m.in. dane dotyczące zatrudnienia (13 września 2013 r.) e - mailem do Zewnętrznego Zespołu Monitorującego i Funduszu z prośbą o ewentualne uwagi;
- strona internetowa nie jest najlepsza, niektóre punkty nie były wypełnione – np. po polsku dane dotyczące partnerów i rezultatów. Strona ta powinna zawierać informacje podane po polsku i angielsku - uzupełniono;
- podano informację o zorganizowaniu dwóch spotkań z farmerami i producentami rolnymi oraz przedstawicielami administracji lokalnej bez podania tematu szkolenia, celu oraz liczby osób w nim uczestniczących. W załącznikach do raportu z 28 czerwca 2013 r. podano wymagane informacje.

Uwagi KE do raportu postępu (z 28 czerwca 2013 r.) dotyczyły: sposobu w jaki będzie przebiegała kooperacja z producentami, nie został załączony protokół ze spotkania monitorującego zespołu. KE rekomenduje, aby powstały takie protokoły, że Projekt jest wdrażany i dobrze oceniany. Ww. informacje należy zamieścić w następnym raporcie (do 31 grudnia 2013 r.).

(dowód: akta kontroli str. 128, 135-149, 187-192)

Instytut przekazał do Funduszu 4 sprawozdania/rozliczenia ze stanu realizacji przedsięwzięcia. Przekazanie nastąpiło pismami z dnia:

- 14.09.12 r. - za okres od 01.01.12 do 31.08.12 r.,
- 03.12.12 - za okres od 01.09.12 do 30.11.12 r.;
- 14.03.12 - za okres od 01.12.12 do 28.02.2013 r.;
- 15.06.13 - za okres od 01.03.2012 do 31.05.13 r. – dotyczyło tylko współbeneficjenta.

Fundusz do przedstawionych rozliczeń wydatków ponoszonych bezpośrednio przez Instytut zgłosił następujące uwagi:

- brak pozycji w harmonogramie rzeczowo – finansowym, pozycja wykreślona z rozliczenia (faktura na kwotę 92 zł netto z tytułu zakupu środków ochrony przed szkodnikami);

- brak dokumentu OT lub innego wskazującego aktualne umorzenie środka trwałego (zakup notebooka i programu STATISTICA oraz zakup komputera i oprogramowania). Instytut pismami z 23.10.12 r. i 12.04.13 r. poinformował Fundusz, że dokonuje przekazania aparatury badawczej na środki trwałe dopiero po zakończeniu realizacji danego zadania badawczego w projekcie. Ten system odnosi się do działalności całego Instytutu. Aparatura badawcza – specjalna, po zakupie została przekazana protokołem do użytkowania w Projekcie. Po zakończeniu Projektu aparatura zostanie przekazana na środki trwałe. Fundusz uznał wyjaśnienie Instytutu.

Uwagi w zakresie wydatków ponoszonych przez partnera dotyczyły m.in.:

- wydatków z tytułu wynagrodzeń - nieujęte harmonogramie rzeczowo – finansowym i wykreślone z rozliczenia;
- braku umów, na podstawie, których wystawiono 2 faktury (przekazano i Fundusz uwzględnił);
- nie uznał faktury na zakup wiertła i gwintowników oraz narzędzia i materiały na kwotę – 1490,72 zł – nieprawidłowa kwalifikacja kosztów, gdyż narzędzia nie stanowią prototypu.

(dowód: akta kontroli str. 200-203, 244-255)

Przedstawiciel Zewnętrznej Grupy Monitoringowej przeprowadził 28 czerwca 2012 r. monitoring Projektu. Generalny Dyrektor KE po przeprowadzonym monitoringu (w piśmie z 9 sierpnia 2012 r.) przekazał koordynatorowi Projektu m.in. następujące uwagi:

- podpisano umowę ze współbeneficjentem, która nie spełnia wszystkich wymogów i sugerował, aby ją dostosować do wymogów LIFE + zawartych na stronie internetowej, a kopię nowej umowy załączyć do raportu sporządzonego do 30 września 2012 r. Nową umowę ze współbeneficjentem podpisano 25 września 2012 r. Projekt umowy został przekazany (03.09.2012 r.) przedstawicielowi Zespołu Monitorującego do opinii.
- brak tablicy opisującej Projekt (zgodnie z art. 13.5 Postanowień wspólnych) w strategicznych miejscach dostępnych i widocznych dla ogółu ludzi. Tablicę taką postawiono po prawej stronie bramy wjazdowej do Instytutu Ogrodnictwa Oddziału Warzywnictwa, Zakładu Uprawy i Nawożenia, gdzie realizowany jest Projekt;
- nowy raport należy sporządzić wg wymogów LIFE + zamieszczonych na stronie internetowej, a przed wysłaniem raportu zaleca się skontaktować z zespołem monitorującym. Koordynator Projektu 21 czerwca 2013 r. przekazał do Zespołu Monitorującego raport z prośbą o akceptację i ewentualne uwagi.

Poza wyżej opisanym monitoringiem nie były przeprowadzane kontrole realizowanego Projektu.

(dowód: akta kontroli str. 145-151, 198 -203, 256)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski pokontrolne Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁴ odstępuje od sformułowania wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia zastrzeżeń Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi.

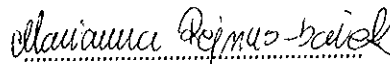
Obowiązek poinformowania NIK o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, dnia 10 października 2013 r.

Kontroler
Marianna Rejmus-Salek
Główny specjalista k.p.

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi

p.o. Dyrektora
Edward Lis

.....
podpis

⁴ Dz. U. z 2012 r., poz.82 ze zm.

